

Niccolò Machiavelli

Machiavelli se narodil 3. května 1469 a zemřel 21. června 1527 ve Florencii.

Angažoval se v politickém dění, ale byl z něj vyřazen, následkem čehož se pokoušel o novou politickou filozofii. Byl velmi kritický k politice, podle něj je uměním, jak zacházet s mocí, aby to vedlo k dosažení úspěchu. Moc nemá žádné etické ani teologické zdůvodnění. Bezohlednost bere jako nutnou pro vítězství vládnoucích. Podle něj by se politická věda neměla zabývat tím, co by mělo být, ale tím, co je. Machiavelli zcela odděluje politiku od etiky.

Machiavelli se také myslel, že není možné zdokonalovat člověka, že lidé zůstávají pořád stejní. Od lidí očekával spíše zlo než dobro, k dobru musí být člověk záměrně veden nebo donucen.

Machiavelli pracuje s pojmem ctnost (virtú), definuje ho jako soubor vlastností potřebných pro získání slávy, za hlavní rys považuje ochotu udělat, co diktuje nutnost, nezáleží na tom, zda je jedná o ctnostný nebo ničemný čin. Machiavelli striktně odlišuje morálku v obyčejném životě a v politice. To, co by v běžném životě bylo nemorální, v politice je správné. V politice je nutné jednat pro dobro státu a na nic jiného se neohlížet. Podle Machiavelliho není důležité, to, aby člověk jednal mravně, ale aby jednal tak, aby dosáhl nejvyšších cílů.

Dílo Vladař

Kniha napsána roku 1513, vydána 1532, obsahuje 26 kapitol. Machiavelli dělí státy na republiky a knížectví, přičemž se dále pak zabývá pouze knížectvími, které dále dělí na nově vzniklé a zděděné. Důraz pak klade na nově vzniklá, jelikož je podle něj velmi snadné udržet moc ve zděděných knížectvích. Machiavelli se také věnuje ideálnímu vojsku a nutnosti státu. V této knize zabírají velkou část rady vládcům, jak si udržet moc, například: „Panovník má budit respekt, nikoli však strach, protože ten vede zase k nenávisti. A respekt si udrží potud, dokud nesáhne poddaným na majetek a na jejich ženy.“, „Ideálem panovníka by vždycky měla být shovívavost a lidskost. Jenomže ne vždy je to možné a prospěšné.“

Machiavelismus

Pojem, který vznikl v souvislosti s dílem Vladař. Jedná se o označení cynického a pragmatického politického jednání. Machiavellista je ten, kdo zastává názor, že účel světi prostředky.

Rozpravy nad prvními deseti knihami Tita Livia

Jedná se o spis o vládách a státech, který byl určen pro osobní potřebu, ne pro veřejnost. Autor se věnuje otázkám vzniku, udržení a vývoje republik. Machiavelli se zabývá vztahem vojenských řádů k politice, ideálem vládní moci, přičemž za ideální formu považuje republiku, ve které nemá nikdo příliš velkou moc, a typologií městských států. Za nejlepší druh považuje Machiavelli ten, ve kterém nedochází k markantnímu rozporu mezi bohatými a chudými. Podle tohoto kritéria pak dělí městské státy na města německá, města toskánská a Benátky.